

Research Paper

Analyzing Why Agro-processing Industries are not Developed in Kamyaran County: Application of the Grounded Theory Method

Yaser Mohammadi¹, Mehran Azizi²

1. Assistant Professor, Department of Agricultural Education and Extension, Faculty of Agriculture, Bu-Ali Sina University, Hamedan, Iran.
2. PhD Student, Department of Agricultural Education and Extension, Faculty of Agriculture, Bu-Ali Sina University, Hamedan, Iran.

Citation: Mohammadi, Y., & Azizi, M. (2023). [Analyzing Why Agro-processing Industries are not Developed in Kamyaran County: Application of the Grounded Theory Method (Persian)]. *Journal of Rural Research*, 13(4), 716-733, <http://dx.doi.org/10.22059/jrr.2022.341924.1734>

doi: <http://dx.doi.org/10.22059/jrr.2022.341924.1734>

Received: 20 April 2022

Accepted: 17 Sep. 2022

ABSTRACT

Agriculture is key for the independence and development of any country. One of the strategies for agricultural development is to create agro-processing industries in order to prevent crop waste and create added value. However, some obstacles have caused these industries to not get the expected level of development, so studies are needed to identify and manage these barriers. This study aimed to analyze the reasons for the non-development of agro-processing industries by inductive reasoning in *Kamyaran* County. The research paradigm was qualitative and the grounded theory method was used to collect and analyze data. Data collection was done through field observations and in-depth interviews by 14 experts of the Agricultural Jihad Organization, farmers and investors of *Kamyaran* County. Purposeful sampling and theoretical saturation rule were used for sampling and sample size determination respectively. After three coding steps, the collected data were coded and analyzed in the form of 25 concepts and 10 major categories. The results showed that the reasons for the non-development of agro-processing industries in *Kamyaran* county can be found in the following cases: Inadequate cultivation patterns and high diversity in horticultural products, weak support from government and stakeholder organizations, managerial and motivational problems, bureaucracy and paperwork in the licensing process, economic problems related to the construction and maintenance of conversion industries, technological, structural and planning problems, poor marketing management, risk aversion and unwillingness to invest, weak social participation and lack of raw materials.

Key words:

Agro-Processing Industries, Inductive Reasoning, Grounded Theory, Maxqda10, *Kamyaran* County

Copyright © 2023, Journal of Rural Research. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-noncommercial 4.0 International License which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

Extended Abstract**1. Introduction****A**

gro-processing industries play an important role in food security (Keding et

al., 2013) and improving poor people's access to food and their purchasing power (Olamide et al., 2022). Developing these industries can be a good way to prevent waste, increase value-added, increase income and reduce migration (Karamshahy, 2011) as well as a unique opportunity for job creation (Moradi et al., 2016). In addition, the estab-

* Corresponding Author:**Yaser Mohammadi, PhD****Address:** Department of Agricultural Education and Extension, Faculty of Agriculture, Bu-Ali Sina University, Hamedan, Iran.**Tel:** +98 (917) 7310524**E-mail:** y.mohammadi@basu.ac.ir

lishment of agro-processing industries has increased economic sustainability in rural areas (Farahani et al., 2017), has reduced the rate of permanent and seasonal unemployment in rural areas and is a solution for entrepreneurship in agriculture (Eghbali et al., 2019). As a result, the creation and development of agro-processing industries in recent decades have been pursued as an executive policy. Despite the centrality of agricultural industries' growth in the country's development programs, these industries face various problems and bottlenecks, including management and planning problems, poor marketing, and weakness in innovation, research and development (Radfar & Teymori, 2011). lack of support from organizations and officials (Asghari Lafmajani et al., 2013) and the bureaucratic obstacles, high-interest rates, lack of financial resources, poor technology and low productivity of farmers (International Trade Administration, 2019). Although the agricultural products of Kurdistan province are among the best agricultural products in the country in terms of quality and quantity, unfortunately there are no suitable processing and packaging industries in the province; and a significant part of the products in different stages of production are wasted (Agricultural Jihad Organization of Kurdistan, 2019). Therefore, the main purpose of this qualitative research is an inductive analysis of why agro-processing industries are not developed in *Kamyaran* County, and also to explain how these challenges affect each other.

2. Methodology

The study follows the qualitative paradigm and empirical research method in terms of purpose. Also, in terms of data collection and analysis, the grounded theory method was used which is one of the most important and popular methods among qualitative research methods. Data were collected through in-depth semi-structured interviews (Papzan & Shiri, 2013). The interviews were based on a structured protocol, consisting of four sections: 1- Brief introduction and purpose statement of the research 2- Research questions 3- Presentation of research clues 4- The final text of the interview. The triangulation approach was used to evaluate the validity of the interview results. The interviews generally lasted an average of 40-60 minutes per participant. After 14 interviews, we achieved theoretical saturation, and after these results, there was no need to continue the interviews and gather additional information. To analyze the data, the grounded theory method was used to analyze the data from data coding and in three stages of coding: 1- open coding 2- axial coding and selective coding. At this stage, the data collection and

analysis process was performed simultaneously. Data was analyzed in the Maxqda10 software environment.

3. Results

The results showed that the most important reasons for the lack of development of agro-processing industries include "unsuitable cultivation pattern and high diversity in horticultural products", "bureaucracy and paperwork in the licensing process", "risk aversion and unwillingness to invest", "economic problems" related to the construction and maintenance of conversion industries", "management and motivational problems", "weak marketing management and market factors", "structural and planning problems", "aging and inadequacy of raw materials", "weak support from government and stakeholder organizations" and "weak social participation". In total, among the 10 extracted classes, the highest frequency of codes was assigned to the category of "unsuitable cultivation pattern and high diversity in horticultural products" with 17 frequencies and the lowest to the category of "annuality and inadequacy of raw materials" with 2 frequencies.

4. Discussion

The results of the study showed that according to the study samples, horticultural products in the region are very diverse and since the surface of the orchards is composed of small parts, there are at least several horticultural products in each orchard. The diversity of their products is often problematic for farmers due to the different arrival times, and this variety of horticultural products has caused the products needed by the horticultural conversion industry to be insufficient, and most horticultural products are fresh in the region. They are eaten and transferred to the centers of Kermanshah and Kurdistan provinces to the fruit and vegetable market for sale. One of the reasons for this diversity of horticultural products in the region is the lack of proper cultivation patterns by farmers in the region. Hassan Bagi et al. (2019) have also pointed to this issue. The second challenge of not creating and developing agro-processing industries in *Kamyaran* is the lack of support from government and stakeholder organizations. These industries in Iran have faced infrastructural and fundamental problems and challenges since their birth, and to this day, they have followed a path as if there is no special trustee for this important and money-making industry in the country. Because according to the statements of the interviewees and the experience of the researcher, there is no special support for this industry in *Kamyaran* city. These findings are in line with the results of Rahmanian Koushaki et al. (2017) and Nkwabi et al. (2019)

who considered the lack of government support as a limiting factor in the development of conversion industries.

5. Conclusion

In general, it can be concluded that the most important reasons for the lack of development of agricultural industries in *Kamyaran* city should be considered in 10 key obstacles, which were the inappropriate cultivation pattern and lack of government support. However, managerial and motivational problems and economic problems also had a great impact on the lack of growth of these industries. It is suggested that these obstacles be considered by the authorities in order of importance and they try to remove these obstacles and hamper the development of agro-processing industries.

Acknowledgments

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Conflict of Interest

The authors declared no conflicts of interest

تحلیل چرایی توسعه نیافتگی صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی در شهرستان کامیاران: کاربرد روش نظریه بنیانی

* یاسر محمدی^۱، مهران عزیزی^۲

۱- استادیار، گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران.
۲- دانشجوی دکتری، گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران.

حکیده

تاریخ دریافت: ۳۱ فروردین ۱۴۰۱
تاریخ پذیرش: ۲۶ شهریور ۱۴۰۱

کشاورزی، محور استقلال و توسعه هر کشور محسوب می‌شود. یکی از راهکارهای توسعه کشاورزی، ایجاد صنایع تبدیلی و تکمیلی با هدف جلوگیری از ضایعات محصولات و ایجاد ارزش افزوده است. هرچند، موانعی موجب شده تا این صنایع نتوانند توسعه لازم را داشته و ناگزیر اجرای مطالعاتی برای شناسایی و مدیریت این موانع ضرورت می‌یابد. این پژوهش نیز با هدف تحلیل چرایی توسعه نیافتگی صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی به روش استقرائی در شهرستان کامیاران انجام شد. پارادایم تحقیق کیفی بوده و از روش نظریه بنیانی برای جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها استفاده شد. جمع‌آوری داده‌ها از طریق مشاهدات میدانی و مصاحبه‌های عمیق با ۱۴ نفر از کارشناسان سازمان جهاد کشاورزی، کشاورزان و سرمایه‌گذاران شهرستان سنندج و کامیاران انجام شد. نمونه‌گیری به شیوه هدفمند و برای تعیین حجم نمونه از قاعده اشباع نظریه‌ای استفاده شد. پس از سه مرحله کدگذاری، داده‌های گردآوری‌شده در قالب ۲۵ مفهوم، ۱۰ مقوله عمده کدگذاری و تحلیل شدند. نتایج نشان داد، چرایی توسعه نیافتگی صنایع تبدیلی در شهرستان کامیاران را به ترتیب در الگوی کشت نامناسب و تنوع زیاد در محصولات باغی، ضعیف بودن حمایت‌های دولتی و سازمان‌های ذی‌مدخل، مشکلات مدیریتی و انگیزشی، بروکراسی و کاغذبازی در فرایند صدور مجوزها، مشکلات اقتصادی مرتبط با احداث و نگهداری صنایع تبدیلی، مشکلات فناوری، ساختاری و برنامه‌ریزی، ضعف مدیریت بازاریابی، ریسک‌گریزی و عدم تمایل به سرمایه‌گذاری، ضعف مشارکت اجتماعی و فقدان مواد اولیه، می‌توان یافت. در نهایت پیشنهادهایی در جهت رفع موانع و مشکلات ایجاد و توسعه این صنایع با تأکید بر شرایط شهرستان ارائه شد.

کلیدواژه‌ها:

صنایع تبدیلی و تکمیلی
کشاورزی، استدلال
استقرائی، نظریه بنیانی،
Maxquda10، کامیاران

مقدمه

(Olamide et al., 2022). ایجاد این صنایع می‌تواند راهکاری مناسب برای جلوگیری از ضایعات، افزایش ارزش افزوده، افزایش درآمد و کاهش مهاجرت باشد (Karamshahy, 2011) و همچنین فرصتی کم‌نظیر برای اشتغال‌زایی به شمار آورد (Moradi et al., 2016). به‌علاوه، استقرار صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی باعث افزایش پایداری اقتصادی در روستاها شده (Farahani et al., 2017)، از میزان بیکاری دائمی و فصلی در مناطق روستایی کاسته و راهکاری برای کارآفرینی در بخش کشاورزی است (Eghbali et al., 2019).

بخش عظیمی از محصولات کشاورزی اعم از زراعی و باغی و دامی که با مشقت و رنج فراوان و هزینه زیادی تولید می‌شود به دلایل متعددی از جمله غیربهداشتی بودن، نداشتن بازار فروش، فاصله زیاد مرحله تولید تا کارخانه، پراکندگی روستاها، نداشتن الگوی صحیح مصرف، عدم توجه برنامه‌ریزان به تجربیات و دانش

کشاورزی محور استقلال و توسعه هر کشور محسوب شده (Poor-ramazan & Akbari, 2015) و مدت‌ها است که برای شکل دادن به رژیم غذایی سالم و بهبود تغذیه انسان، حیاتی شناخته شده است (WHO, 2016). یکی از راهکارهای توسعه کشاورزی، ایجاد صنایع تبدیلی و تکمیلی با هدف جلوگیری از ضایعات محصولات در جهت توسعه کشاورزی و کارآفرینی روستایی است (Baniasadi et al., 2020). از آنجاکه توسعه کشاورزی به‌عنوان کانون و محور اصلی توسعه از نقش و جایگاه خاصی در کشور برخوردار است، صنایع تبدیلی را می‌توان شرط لازم و موتور محرک توسعه این بخش دانست (Karami et al., 2020). صنایع تبدیلی نقش مهمی در امنیت غذایی (Keding et al., 2013) و بهبود دسترسی افراد فقیر به مواد غذایی و بهبود قدرت خرید آن‌ها ایفا می‌کنند

* نویسنده مسئول:

دکتر یاسر محمدی

نشانی: همدان، دانشگاه بوعلی سینا، دانشکده کشاورزی، گروه ترویج و آموزش کشاورزی.

تلفن: ۰۵۲۴ ۷۳۱۰۵۲۴ (۹۱۷) +۹۸

پست الکترونیکی: y.mohammadi@basu.ac.ir

قابلیت‌های بالای گسترش فعالیت‌های کشاورزی و صنایع وابسته به آن را نشان می‌دهد. پتانسیل بالای زمین برای کشت محصولات باغی به‌ویژه محصولات باغی دیم (انگور سیاه) در اراضی شیب‌دار و بهره‌وری بالای تولید محصولات باغی، شهرستان کامیاران را به یکی از مناطق مستعد تولید محصولات باغی تبدیل کرده است؛ به‌طوری‌که هم‌اکنون، دومین تولیدکننده توت‌فرنگی در سطح استان به‌حساب می‌آید. سطح باغ‌های شهرستان ۵۳۶۲ هکتار (۱۱/۲۵ درصد از کل باغات استان)، و میزان تولید انواع میوه شامل توت‌فرنگی، انار، گیلاس، به، آلبالو، انگور سیاه و سایر میوه‌های هسته‌دار و دانه‌دار با عملکرد ۵۳۱۳۲ تن، رتبه پنجم از نظر سطح زیر کشت و رتبه دوم استان از نظر تولید است (Agricultural Jihad Organization of Kurdistan, 2019). به‌رغم توانمندی‌های کم‌نظیر این شهرستان در تولید انواع میوه و وجود مازاد تولید در اغلب محصولات باغی، ایجاد و گسترش صنایع تبدیلی و تکمیلی از موفقیت‌های چندانی برخوردار نبوده است. همچنین باتوجه‌به فعال نبودن بخش صنعت و اشتغال عمده مردم این شهرستان در بخش کشاورزی، بیکاری دائمی و فصلی در این شهرستان بالا است باتوجه‌به قابلیت‌های تولیدی بالا و وجود نیروی کار، بسیاری از قابلیت‌های این شهرستان در بخش صنایع تبدیلی کشاورزی به دلیل شناخت نداشتن از عوامل بازدارنده، چندان مورد توجه و بهره‌برداری قرار نگرفته است. هم‌اکنون در سطح شهرستان حتی یک واحد تولیدی تبدیل و فرآوری محصولات باغی وجود ندارد. از این‌رو بررسی عمیق و با رویکرد کیفی محدودیت‌های ایجاد و گسترش صنایع تبدیلی، بیشتر ضرورت می‌یابد. در رابطه با ایجاد صنایع تبدیلی و تکمیلی به‌واسطه نقش مهم این صنایع در توسعه کشاورزی و همچنین توسعه روستایی تحقیقات زیادی انجام گرفته است؛ اما تحقیقاتی که به مشکلات ایجاد این صنایع پرداخته باشند کمتر هستند. از این‌رو هدف اصلی پژوهش کیفی حاضر، تحلیل استقرائی چرایی توسعه‌نیافتگی صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی در شهرستان کامیاران، و نیز تبیین چگونگی تأثیر این چالش‌ها بر یکدیگر از دیدگاه کارشناسان، کشاورزان و سرمایه‌گذاران کشاورزی است.

مروری بر ادبیات موضوع

صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی یکی از مهم‌ترین صنایع روستایی به‌شمار می‌رود و ایجاد و تقویت این صنایع یکی از سودمندترین ارتباطات بین دو بخش صنعت و کشاورزی است (Mohammadi et al., 2021). در واقع صنایع تبدیلی تسهیل‌کننده و ارتقاءدهنده فعالیت‌های بخش کشاورزی هستند و توان صنعت منطقه‌ای و ملی را افزایش می‌دهند (Omani & Salmanzadeh, 2014). در ایجاد و توسعه این صنایع مشکلات و تنگناهای گوناگونی وجود دارد و پژوهشگران بسیاری در توصیف و تصریح آن‌ها کوشیده‌اند. به‌طور کلی پژوهش‌های مختلفی در داخل و خارج از کشور به مسائل و مشکلات پیش روی این

بومی روستائیان و مواردی از این قبیل، در طول سال از بین رفته و ضایع می‌شوند (Izadi & Hayati, 2013). از سوی دیگر، بر اساس آمار سازمان خواروبار کشاورزی^۱، ایران در تولید ۱۵ محصول زراعی و ۲۵ محصول باغی در جهان مقام اول تا دهم را دارد که نشانگر وجود ظرفیت‌های عظیم بخش کشاورزی در ایران است. اما، متأسفانه ضایعات کشاورزی بنا به اظهارات کارشناسان مرتبط در حوزه کشاورزی ۳۰ تا ۳۵ درصد (ارزشی معادل ۵ میلیارد دلار در سال) تخمین زده می‌شود (Izadi & Hayati, 2013).

کاهش منابع طبیعی در مناطق روستایی و نیز تحولاتی که در اثر مدرنیزاسیون به وجود آمده ظرفیت‌های اشتغال در بخش کشاورزی به‌ویژه کشاورزی سنتی را نه تنها با محدودیت روبه‌رو ساخته بلکه شیوه آموزش نیروی انسانی نیز در دوران مدرن به شیوه‌های عمل کرده که تمایل قشر تحصیل‌کرده به اشتغال در بخش سنتی کشاورزی را روزبه‌روز کاهش داده است. در نتیجه این امر، ظرفیت جمعیت‌پذیری روستاها کاهش یافته و به این ترتیب موج مهاجرت روستائیان به شهرها در دهه اخیر مشکلاتی را در توسعه روستا و شهر پدید آورده است (Taherkhani, 2003). در این شرایط تنوع‌بخشی به ظرفیت‌های اشتغال در مناطق روستایی و توسعه مشاغل متناسب با تغییرات اجتماعی اقتصادی و محیطی ضرورت یافته است. یکی از زمینه‌هایی که ضمن ایجاد فرصت شغلی جدید می‌تواند به‌عنوان مکمل فعالیت کشاورزی به توسعه این بخش کمک کند، توسعه فعالیت‌های صنعتی و تبدیلی است. به همین دلیل ایجاد و گسترش صنایع در دهه‌های اخیر به‌عنوان یک سیاست اجرایی تعقیب شده است. اگر ایجاد و گسترش صنایع تبدیلی و مکمل با بخش کشاورزی در روستاها بیش از پیش جدی گرفته شود و با صبر و حوصله و با کارشناسی دقیق مورد پیگیری قرار گیرد، بی‌گمان می‌تواند زمینه‌ساز خروج بسیاری از تنگناهای موجود باشد (Khodayi steyar et al., 2018). به‌رغم محوری بودن توسعه و گسترش صنایع کشاورزی در برنامه‌های توسعه کشور، این صنایع با مشکلات و تنگناهای گوناگونی از جمله مشکلات مدیریتی و برنامه‌ریزی، ضعف بازاریابی و بازاریابی و ضعف در نوآوری و تحقیق و توسعه (Radfar & Teymori, 2011)، عدم حمایت سازمان‌ها و مسئولان (Asghari Lafmajani et al., 2013) و موانع بروکراسی، نرخ بهره بالا، کمبود منابع مالی، تکنولوژی ضعیف و بهره‌وری پایین کشاورزان (International Trade Administration, 2019) مواجه هستند.

هر چند محصولات کشاورزی استان کردستان از لحاظ کیفیت و کمیت جزو بهترین محصولات کشاورزی کشور محسوب می‌شود اما متأسفانه صنایع تکمیلی و بسته‌بندی مناسب در استان وجود ندارد؛ و از توسعه‌نیافتگی صنعتی و فرآوری مواد خام رنج می‌برد (Deputy for Entrepreneurship Development and Employment, 2018). تنوع اقلیمی و غنی بودن خاک و آب در استان کردستان و

1. FAO

دسته‌بندی می‌شوند.

رحمانیان کوشکی و همکاران (۲۰۱۷)، در تحلیل عوامل پیش‌برنده و موانع فراروی توسعه کارآفرینی روستایی با تأکید بر صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی، بخش کامفیروز شهرستان مرودشت، موانع را عدم حمایت قانونی و ارائه تسهیلات دولتی، موانع زیرساختی - فیزیکی، عدم سرمایه کافی، ضعف دانشی - فنی و ضعف سازمانی در بازاریابی دسته‌بندی کرده‌اند.

ساندر و سرینی واسان^۳ (۲۰۰۹) ضعف مؤسسات تأییدکننده کیفیت و استانداردسازی و نیز مدیریت ناکارآمد را از مشکلات صنایع تبدیلی و تکمیلی در کشور هند می‌دانند. در مطالعه دیگر توسط انو و اکین^۴ (۲۰۰۹)، محدودیت دسترسی به سرمایه، سیاست‌های نامناسب دولت و ضعف زیرساخت‌ها را به‌عنوان مهم‌ترین چالش‌ها در توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی در کشور نیجریه بیان کردند. از طرفی در مطالعه آمپادو و اوماری^۵ (۲۰۱۵)، در غنا نشان می‌دهد که عدم توجه به اجرای صحیح سیاست‌های کشاورزی و صنعتی، یکپارچگی ضعیف صنعتی، نارسایی‌های تکنولوژیکی، عدم دسترسی به بازارهای بین‌المللی، زیرساخت‌های ضعیف، چالش‌های تضمین کیفیت و ظرفیت‌های مالی ضعیف از مهم‌ترین مشکلات صنایع تبدیلی و تکمیلی است. نتایج سایر مطالعات در جدول شماره ۱ آورده شده است.

صنایع پرداخته‌اند. از جمله این پژوهش‌ها، می‌توان به مطالعات صورت‌گرفته در حوزه رقابت‌پذیری، فناوری، سرمایه، مدیریت و نیروی انسانی ماهر، همچنین عدم اجرای پروژه‌های دارای مجوز در حوزه صنایع تبدیلی کشاورزی اشاره نموده است که مانع از رشد و توسعه و یا به‌طور کلی رکود این صنایع شده است (Behzadnasab, 2016). به‌طوری‌که در مطالعه کازونگو و تانگروه^۲ (۲۰۱۴)، که مشکلات صنایع را در طیف وسیع‌تری بررسی نموده‌اند و علاوه بر مسائل و مشکلات مدیریتی به مشکلات دیگری مانند مسائل و مشکلات قانونی و دولتی، مانند ضعف کمی و کیفی زیرساخت‌ها، مواد اولیه، نوسانات قیمت مواد اولیه، ضعف در بازار فروش محصولات فرآوری شده، ضعف در قوانین و مقررات، وضعیت مالیاتی و مشکلات اقتصادی اشاره نموده‌اند. اقبال و همکاران (۲۰۱۶) در بررسی مشکلات گسترش صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی در شهرستان فریدن؛ مشکلات اصلی گسترش صنایع تبدیلی در شهرستان فریدن را به ترتیب شامل مشکلات اقتصادی، تولیدی، ساختاری، محیطی و زیرساختی عنوان کرده‌اند. کلانتری و همکاران (۲۰۱۱) مهم‌ترین مشکلات ایجاد صنایع تبدیلی در استان خراسان شمالی را مربوط به اعطای تسهیلات بانکی می‌دانند. میرزایی و همکاران (۲۰۱۲) در تحقیقی که بر موانع توسعه بنگاه‌های کوچک و متوسط کارآفرین در استان خوزستان انجام دادند، از مدل تحلیل عاملی استفاده کردند و نشان دادند که بازدارنده‌های مورد توافق در چهار عامل زیرساختی، بازاریابی، مدیریتی و سیاست‌گذاری

3. Sundar & Srinivasan

4. Onu & Ekine

5. Ampadu-Ameyaw & Omari

2. Kazungu & tang Guoroh

جدول ۱. خلاصه مرور ادبیات تحقیق در ارتباط با موانع توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی.

نویسندگان / سال	نتایج پژوهش
حسن‌یگی و همکاران (۲۰۱۹)	چالش‌ها در ابعاد مالی و اعتباری، قانونی، سازمانی، بازاریابی، آموزشی، مدیریت، وجود واسطه‌ها و رقبای غیرمجاز، بلایای طبیعی.
مرادی و همکاران (۲۰۱۶)	تنگناهای مرتبط با بازار، نیروی کار، مسائل مدیریتی، پیامدهای هدفمندی یارانه‌ها و تحریم‌های اقتصادی، انسجام نداشتن سازمان‌های متولی صنایع کشاورزی و نداشتن برنامه‌ریزی راهبردی
احمدیان و همکاران (۲۰۱۳)	موانع مالی و تسهیلاتی، مکانیزاسیون، ضعف در عوامل تولید، موانع قانونی و اداری و نیز موانع بازار
خدایی استایر و همکاران (۲۰۱۸)	موانع اقتصادی، نهادی و قانونی، نهاده‌ها و مواد اولیه، فرهنگی و اجتماعی و فنی و تکنولوژیکی
کارشناسان و علیزاده (۲۰۱۷)	موانع تأمین مالی، تنگناهای مرتبط با بازار، فقدان برنامه‌ریزی راهبردی در صنایع تبدیلی محصولات باغی، کاغذبازی در فرایند صدور مجوزها (نظام بروکراسی)، ضعف نظام مدیریتی بخش خصوصی و تعاونی واحدهای تبدیلی و ضعف هماهنگی بین دستگاه‌های دولتی
اپنینگ و سولاندر ^۱ (۲۰۱۳)	محدودیت‌های مالی، ضعف سرمایه‌گذاری و عدم سیاست‌گذاری صحیح
سوی ^۲ (۲۰۱۷)	بوروکراسی، کمبود سرمایه، تأمین مواد خام، مشکلات دسترسی به بازارها و بازارهای رسمی، تکنولوژی ضعیف و فقدان گواهینامه
انکوابی ^۳ و همکاران (۲۰۱۹)	محدودیت‌های مالی، و عدم حمایت‌های دولتی، بروکراسی، مشکلات تکنولوژیکی، عدم دسترسی به بازار، امکانات زیرساختی ضعیف، کمبود مواد خام و افزایش هزینه‌ها

فصلنامه پژوهش‌های روستایی

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۱

1. Apeaning & Thollander
2. Swai
3. Nkwabi

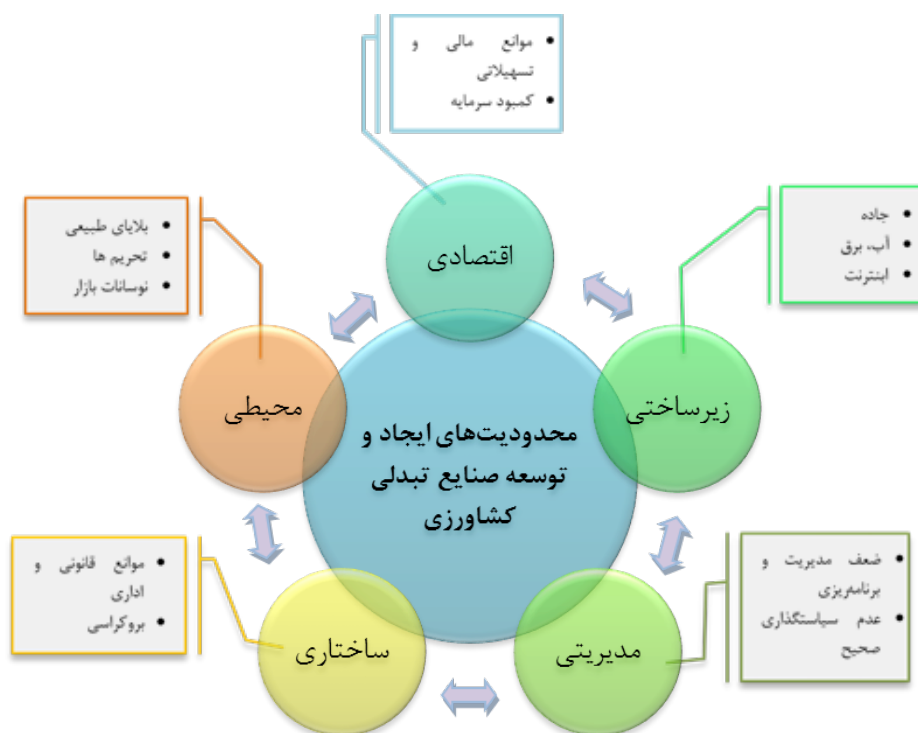
نامناسب منطقه دارد. و در نهایت موانع زیرساختی در مطالعات بهزاد نسب (۲۰۱۶)، کازونگو و تانگروه (۲۰۱۴) و انو و اکین (۲۰۰۹) بود که به فراهم نبودن خدمات در محل شهرک‌ها، مشکلات در انتقال و مکان‌یابی نامناسب اشاره دارد (تصویر شماره ۱).

همچنین بر اساس بررسی پیشینه تحقیق، در استان کردستان کمتر به موضوع صنایع تبدیلی و بخصوص محدودیت‌های ایجاد، گسترش و مشکلات پیش روی این صنعت پرداخته شده است. هدف این تحقیق، تحلیل و بررسی چرایی توسعه نیافتگی این صنعت در شهرستان کامیاران است.

روش‌شناسی تحقیق

پژوهش حاضر از نظر روش‌شناسی از نوع پژوهش‌های کیفی و به لحاظ هدف، کاربردی است. و از پارادایم کیفی تبعیت می‌کند. در این پارادایم کیفی از روش نظریه بنیانی برای مطالعه عمیق یافته‌ها استفاده شد. نظریه بنیانی در میان روش‌های تحقیق کیفی جزء مهم‌ترین و محبوب‌ترین روش‌ها است که در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفته است. به منظور بررسی جامع و عمیق موضوع تحقیق، جامعه آماری از میان افرادی که در این زمینه دارای دانش و تجربه بوده‌اند به شرح جدول شماره ۲ انتخاب شده‌اند.

در یک جمع‌بندی تحقیقات می‌توان گفت محدودیت‌های گسترش صنایع تبدیلی و تکمیلی در موقعیت‌های جغرافیایی مختلف به مقتضیات شرایط تفاوت دارند اما به‌طور کلی موانع و محدودیت‌هایی اصلی در تحقیقات مطرح شده شامل: موانع اقتصادی در مطالعات بهزاد نسب (۲۰۱۶)، اقبالی و همکاران (۲۰۱۶)، خدایی استیاری و همکاران (۲۰۱۸)، حسن‌بگی و همکاران، (۲۰۱۹) و کازونگو و تانگروه (۲۰۱۴) که این مانع به ضعف سرمایه‌گذاری دولت و بخش خصوصی و وجود هزینه‌های فراوان در این بخش از موانع عمده مطرح شده است. دومین عامل موانع ساختاری است که در مطالعات اقبالی و همکاران (۲۰۱۶) و حسن‌بگی و همکاران (۲۰۱۹) مطرح شده است که به فرایند صدور مجوز و عدم شکل‌گیری سازمان‌ها و نهادهای مربوط و شفاف مرتبط با آن را یادآور می‌شود. سومین عامل، مدیریتی است که در مطالعات بهزاد نسب (۲۰۱۶)، مرادی و همکاران (۲۰۱۶)، کارشناسان و علیزاده (۲۰۱۷) و کازونگو و تانگروه (۲۰۱۴) که منجر به اتخاذ سیاست‌های نامناسب و عدم برنامه‌ریزی درست جهت استفاده از پتانسیل‌های مختلف بخش کشاورزی، به‌خصوص محصولات مختلف باغی می‌شود. چهارمین عامل، موانع محیطی است که در مطالعات اقبالی و همکاران (۲۰۱۶) و حسن‌بگی و همکاران (۲۰۱۹) بررسی شده است و اشاره به کمبود آمار و اطلاعات در مورد منطقه و شرایط اقلیمی

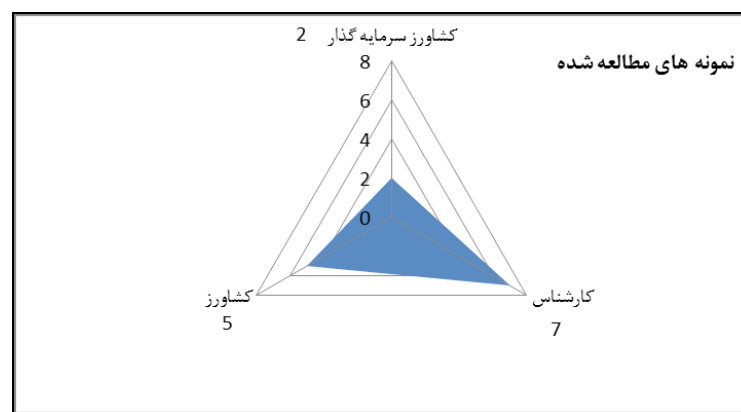
تصویر ۱. محدودیت‌های ایجاد و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی. مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۱

جدول ۲. جامعه آماری پژوهش.

جامعه آماری	تعداد نمونه	تحصیلات	جامعه آماری	تعداد نمونه	تحصیلات
سازمان جهاد کشاورزی استان کردستان	۲	فوق لیسانس	کشاورزان نمونه شهرستان	۳	دیپلم
اداره جهاد کشاورزی شهرستان کامیاران	۲	فوق لیسانس	کشاورزان سرمایه گذار	۲	دیپلم
کارشناسان مروج مسئول پهنه تولیدی	۱	فوق لیسانس	مسئول مرکز جهاد کشاورزی	۱	دکتری
	۱	لیسانس			

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۱

فصلنامه پژوهش‌های روستایی

تصویر ۲. نمونه‌های مطالعه‌شده. مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۱

فصلنامه پژوهش‌های روستایی

صنایع تبدیلی با چه مشکلات و محدودیت‌هایی در شهرستان کامیاران روبه‌رو است؟ شروع شد. در ادامه مصاحبه‌ها، در قالب یک مجموعه سرنخ‌هایی کمک کردیم که سؤالات هدایت و کنترل شوند و به جواب مورد انتظار دست پیدا کنیم. بعد از انجام تعداد ۱۴ مصاحبه ما به اشباع نظری دست پیدا کردیم و بعد از این نتایج، دیگر نیازی به ادامه مصاحبه‌ها و جمع‌آوری اطلاعات اضافی احساس نشد. برای تحلیل داده‌ها بر اساس روال روش نظریه بنیانی برای تحلیل داده‌ها از کدگذاری داده‌ها و طی سه مرحله کدگذاری باز^۶، کدگذاری محوری^۷ و کدگذاری انتخابی^۸ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته شد که در این مرحله فرایند جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها به صورت هم‌زمان انجام گرفت. ابزار تحلیل داده‌ها نرم‌افزار Maxqda10 بوده و از این نرم‌افزار برای تحلیل داده‌ها استفاده شده است. کلیه فرایند انجام تحقیق به روش نظریه بنیانی در تصویر شماره ۳ نشان داده است.

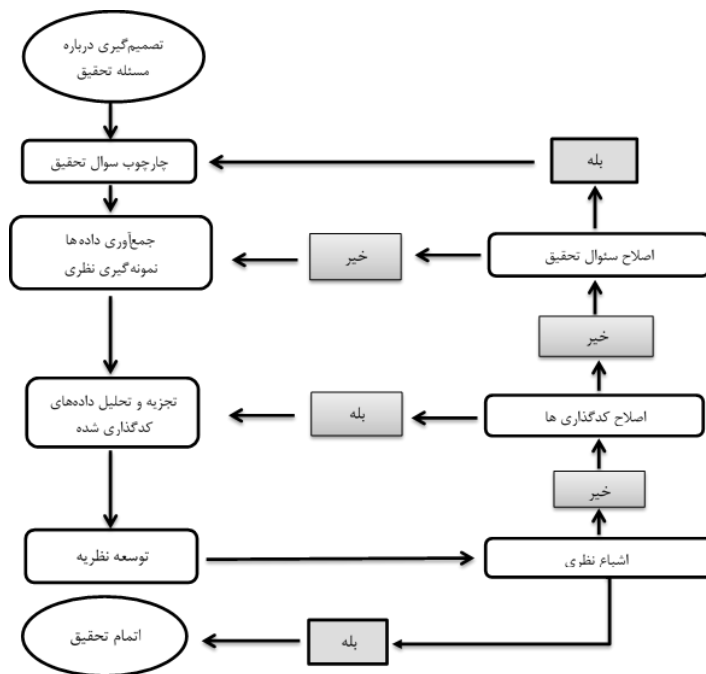
موقعیت جغرافیایی شهرستان کامیاران نیز در تصویر شماره ۴ نشان داده شده است.

با استناد به تصویر شماره ۲، ۷ نفر از نمونه‌های مطالعه‌شده کارشناس و ۷ نفر از آن‌ها کشاورز و یا کشاورز سرمایه‌گذار در زمینه صنایع تبدیلی و تکمیلی در شهرستان کامیاران بودند. از میان کارشناسان، ۱ نفر دارای مدرک تحصیلی دکتری، ۵ نفر فوق لیسانس و ۱ نفر لیسانس داشتند. همچنین، تحصیلات ۱ نفر از کشاورزان لیسانس، ۵ نفر دیپلم و ۱ نفر متوسطه بود. فراوانی‌های هر یک از کدها به تفکیک مصاحبه‌شونده‌ها و تحصیلات آن‌ها آمده است (تصویر شماره ۲).

روش نمونه‌گیری به صورت هدفمند و به روش گلوله برفی انجام شد (Kalantari & Levai Adriani, 2017) و این روش جزء روش‌های غیراحتمالی است. روش جمع‌آوری داده‌ها به صورت مصاحبه‌های عمیق نیمه‌ساختارمند است (Papzan & Shiri, 2013). مصاحبه‌ها بر اساس یک پروتکل ساختارمند، شامل چهار بخش ۱- معرفی مختصر خود و بیان هدف از تحقیق ۲- سؤالات تحقیق ۳- ارائه سرنخ‌های تحقیق ۴- متن پایانی مصاحبه بود. برای بررسی اعتبارهای نتایج حاصل از مصاحبه‌ها از رویکرد مثلث‌سازی (Trangulation) استفاده شد. به صورت کلی مصاحبه‌ها ۲۳ ساعت و به طور میانگین برای هر مشارکت‌کننده ۶۰-۴۰ دقیقه به طول انجامید. سؤالات مصاحبه با یک سؤال باز تحت عنوان ایجاد

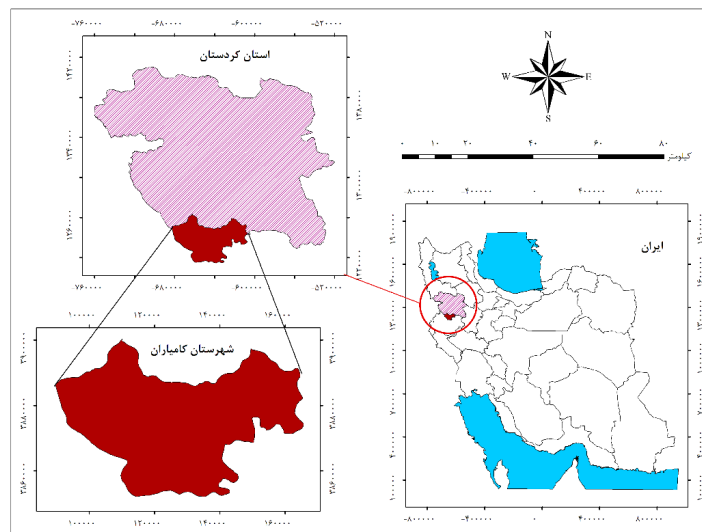
6. Open Coding
7. Axial Coding
8. Selective Coding

تصویر ۳. جریان نظریه بنیانی. مأخذ: Bitsch, 2005

فصلنامه پژوهش‌های روستایی

تصویر ۴. نقشه موقعیت جغرافیایی شهرستان کامیاران. مأخذ: نگارندگان تحقیق، ۱۴۰۱

فصلنامه پژوهش‌های روستایی

با استناد به خروجی نرم‌افزار Maxqda10، مصاحبه‌شونده‌ها، چالش‌های استخراجی را ۱۱۴ بار مورد تأکید قرار دادند که از آن تعداد، ۶۰ تکرار از سوی کارشناسان و ۵۴ تکرار از سوی کشاورزان بود و بنابراین، کارشناسان تأکید بیشتری بر چالش‌های توسعه‌نیافتگی صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی در شهرستان کامیاران داشتند. فراوانی‌های مربوط به کدها نیز بین کارشناسان دارای مدرک فوق‌لیسانس (۴۳ بار) بیشتر از دیگر کارشناسان (۱۷ بار) و بین کشاورزان دارای مدرک دیپلم (۳۶ بار)، بیشتر از سایر کشاورزان (۱۸ بار) مصاحبه‌شونده بود.

یافته‌ها

در گام نخست تحلیل اطلاعات، پس از به‌کارگیری مطالب جمع‌آوری‌شده از طریق مصاحبه، کدگذاری باز صورت گرفت. طی کدگذاری باز، مطالب سطر به سطر و عبارت به عبارت چندین بار مرور و مفاهیم اصلی استخراج شدند. با مرتب کردن مفاهیم به‌دست‌آمده، موارد مشابه و مشترک در قالب یک مقوله واحد قرار گرفتند، سپس انبوه داده‌ها به تعداد مشخص و محدودی از مفاهیم تقلیل یافت. حاصل این مرحله شناسایی ۲۵ مفهوم کلی در زمینه چالش‌ها و مشکلات صنایع تبدیلی و تکمیلی شهرستان کامیاران بود.

جدول ۳. تحلیل ادراکی کدهای استخراج‌شده از مصاحبه‌ها.

ردیف	مفاهیم	مقوله‌های	فراوانی (جمع)	تعداد ارجاعات
۱	تنوع زیاد محصول باغی در منطقه		۸	۱۴
۲	ناکافی بودن محصولات باغی در منطقه برای تأمین نیاز صنایع تبدیلی	الگوی کشت نامناسب و تنوع زیاد در محصولات باغی	۶	۱۱
۳	الگوی کشت نامناسب باغات منطقه		۳	۴
	جمع		۱۷	۲۹
۴	زمان‌بر بودن دریافت مجوزها		۳	۴
۵	بروکراسی و قوانین دست و پاگیر اداری	بروکراسی و کاغذبازی در فرایند صدور مجوزها	۷	۸
۶	موازی کاری و عدم هماهنگی		۲	۳
۷	پایین بودن تجربه و ضعف دانش فنی کارشناسان در صدور مجوزها		۴	۱۰
	جمع		۱۶	۲۵
۸	ترس از فعالیت در زمینه ورود به صنعت تبدیلی	ریسک‌گریزی و عدم تمایل به سرمایه‌گذاری	۴	۶
۹	عدم تمایل مردم به سرمایه‌گذاری		۵	۶
	جمع		۹	۱۲
۱۰	عدم صرفه اقتصادی		۵	۱۰
۱۱	عدم توان مالی بهره‌برداران برای احداث صنایع تبدیلی	مشکلات اقتصادی مرتبط با احداث و نگهداری صنایع تبدیلی	۴	۷
۱۲	وضعیت نامناسب اقتصادی و تجارت خارجی		۴	۱۰
	جمع		۱۳	۲۷
۱۳	مدیریت ناکارآمد و ناتوان عوامل ذی‌مدخل	مشکلات مدیریتی و انگیزشی	۹	۲۱
۱۴	نبود انگیزه کافی برای سرمایه‌گذاری در صنایع تبدیلی		۶	۸
	جمع		۱۵	۲۹
۱۵	مشکلات مربوط به بازاریابی محصولات		۲	۵
۱۶	وجود واسطه‌ها و دلال‌بازی	ضعف مدیریت بازاریابی و عوامل بازار	۵	۶
۱۷	فقدان تقاضا برای محصولات درجه پایین برای فراوری		۴	۵
	جمع		۱۱	۱۶
۱۸	زیرساختی و فناوری	مشکلات ساختاری و برنامه‌ریزی	۸	۱۷
۱۹	فقدان شرکت‌های سرمایه‌گذاری		۳	۳
	جمع		۱۱	۲۰
۲۰	کمبود مواد اولیه موردنیاز به دلیل عوامل طبیعی	سال‌آوری و عدم کفایت مواد اولیه	۱	۳
۲۱	مصرف محصولات به‌صورت تازه‌خوری		۱	۴
	جمع		۲	۷
۲۲	فقدان توجه و حمایت‌های لازم به بخش صنایع تبدیلی	ضعیف بودن حمایت‌های دولتی و سازمان‌های ذی‌مدخل	۸	۲۰
۲۳	مشکلات مربوط به دریافت و بازپرداخت تسهیلات بانکی		۷	۱۶
	جمع		۱۵	۳۶
۲۴	کاهش اعتماد اجتماعی بهره‌برداران	ضعف مشارکت اجتماعی	۲	۲
۲۵	فقدان تعاونی‌های تولید فعال و کارآمد		۳	۴
	جمع		۵	۶

عامل ضعف مدیریت بازاریابی و عوامل بازار: در این زمینه مشکلات مربوط به بازاریابی محصولات با (۲ و ۵) وجود واسطه‌ها و دلال‌بازی (۵ و ۶) و فقدان تقاضا برای محصولات درجه پایین برای فراوری با (۴ و ۵) فراوانی و ارجاع بودند.

عامل مشکلات ساختاری و برنامه‌ریزی: در این زمینه نیز، مشکلات زیرساختی و فناوری با (۸ و ۱۷) و فقدان شرکت‌های سرمایه‌گذاری با (۳ و ۳) فراوانی و ارجاع بودند.

عامل سال‌آوری و عدم کفایت مواد اولیه: در این زمینه مشکلات مربوط به کمبود مواد اولیه موردنیاز به دلیل عوامل طبیعی با (۱ و ۳) فراوانی و ارجاع و مشکلات مربوط به مصرف محصولات به‌صورت تازه‌خوری با (۱ و ۴) فراوانی و ارجاع بودند.

عامل ضعیف بودن حمایت‌های دولتی و سازمان‌های ذی‌مدخل: در این زمینه مقوله ضعیف بودن حمایت‌های دولتی و سازمان‌های ذی‌مدخل بیشترین فراوانی و تعداد ارجاع را به خود اختصاص داده است (به ترتیب ۱۵ و ۳۶). در این طبقه مفاهیم فقدان توجه و حمایت‌های لازم دولتی به بخش صنایع تبدیلی به ترتیب با (۸ و ۲۰) فراوانی و ارجاع و مشکلات مربوط به دریافت و بازپرداخت تسهیلات بانکی به ترتیب با (۷ و ۱۶)، فراوانی و ارجاع بود.

عامل ضعف مشارکت اجتماعی: در این زمینه مشکلات مربوط به کاهش اعتماد اجتماعی بهره‌برداران با (۲ و ۲) فراوانی و ارجاع و مشکلات مربوط به فقدان تعاونی‌های تولید فعال و کارآمد (۳ و ۴) فراوانی و ارجاع بودند.

در مجموع بین ۱۰ طبقه استخراج‌شده، بیشترین فراوانی کدها را طبقه الگوی کشت نامناسب و تنوع زیاد در محصولات باغی با ۱۷ فراوانی و کمترین آن‌ها را طبقه سال‌آوری و عدم کفایت مواد اولیه با ۲ فراوانی اشاره دارند. در نهایت باتوجه به قابلیت نرم‌افزار Maxqda10 در مدل‌سازی، میان کدها و طبقه‌های استخراج‌شده از سوی پژوهشگران، روابط منطقی برقرار و مدل مفهومی مطابق تصاویر شماره ۵ و ۶ ترسیم شد.

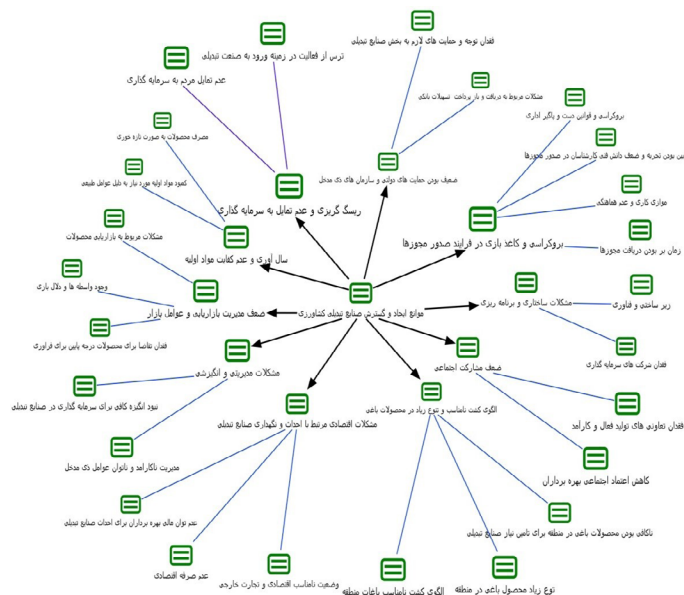
بر اساس یافته‌های جدول شماره ۳، طبقه الگوی کشت نامناسب و تنوع زیاد در محصولات باغی بالاترین فراوانی و تعداد ارجاعات را به خود اختصاص داد (به ترتیب ۱۷ و ۲۹ فراوانی) که گویای اهمیت این چالش است. در طبقه مذکور، مفهوم تنوع زیاد محصولات باغی در منطقه از سوی ۸ نفر از مصاحبه‌شونده‌ها، ۱۴ بار مورد اشاره قرار گرفت. مفهوم ناکافی بودن محصولات باغی در منطقه برای تأمین نیاز صنایع تبدیلی از سوی ۶ نفر ۱۱ بار مورد اشاره قرار گرفت و مفهوم دیگر در این طبقه الگوی کشت نامناسب باغات منطقه است که با تعداد ۴ ارجاعات ۳ بار، در مجموع بیشترین تأکید از سوی مصاحبه‌شونده‌ها را به خود اختصاص داده است.

عامل بروکراسی و کاغذبازی در فرایند صدور مجوزها یکی دیگر از مقوله‌های است که ۱۶ فراوانی و ۲۵ ارجاع به‌عنوان چهارمین چالش پیش روی استقرار و توسعه صنایع تبدیلی کشاورزی بخصوص باغی در شهرستان کامیاران است. که شامل کدهای بروکراسی و قوانین دست و پاگیر اداری به ترتیب (۷ و ۸) فراوانی و ارجاع، پایین بودن تجربه و ضعف دانش فنی کارشناسان در صدور مجوزها با (۴ و ۱۰)، فراوانی و ارجاع و کد زمان‌بر بودن دریافت مجوزها با (۳ و ۴)، فراوانی و ارجاع و کد موازی‌کاری و عدم هماهنگی سازمان‌های ذی‌مدخل با (۲ و ۳)، فراوانی و ارجاع به ترتیب به‌عنوان چالش‌های مربوط به مقوله بروکراسی و کاغذبازی در فرایند صدور مجوزها بودند.

عامل ریسک‌گریزی و عدم تمایل به سرمایه‌گذاری یکی دیگر از چالش‌های احداث و توسعه صنایع تبدیلی محصولات کشاورزی به ترتیب با (۹ و ۱۲)، فراوانی و ارجاع در این حوزه است. چالش یادشده در قالب دو مفهوم عدم تمایل مردم به سرمایه‌گذاری با (۵ و ۶) فراوانی و ارجاع، و مفهوم ترس از فعالیت در زمینه ورود به صنایع تبدیلی با (۴ و ۶) فراوانی و ارجاع، تقریباً دارای اهمیت یکسانی با هم در این مقوله هستند.

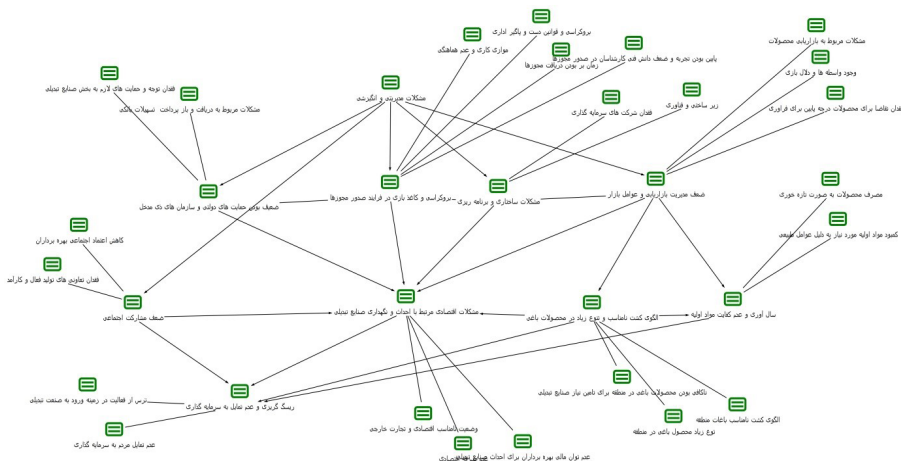
عامل مشکلات اقتصادی مرتبط با احداث و نگهداری صنایع تبدیلی نیز از دیگر چالش‌های توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی است. در این زمینه مقوله مشکلات اقتصادی مرتبط با احداث و نگهداری صنایع تبدیلی به ترتیب با (۱۳ و ۲۷)، فراوانی و ارجاعات رتبه پنجم را به خود اختصاص داده است. در این طبقه مفاهیم عدم صرفه اقتصادی به ترتیب با (۵ و ۱۰)، فراوانی و ارجاع و وضعیت نامناسب اقتصادی و تجارت خارجی به ترتیب با (۴ و ۱۰)، فراوانی و ارجاع و عدم توان مالی بهره‌برداران برای احداث صنایع تبدیلی با (۴ و ۷) فراوانی و ارجاع بود.

عامل مشکلات مدیریتی و انگیزشی: در این زمینه مقوله مدیریت ناکارآمد و ناتوان عوامل ذی‌مدخل با (۹ و ۲۱) و نبود انگیزه کافی برای سرمایه‌گذاری در صنایع تبدیلی با (۶ و ۸) فراوانی و ارجاع بودند.

تصویر ۵. مدل مفهومی چرایی توسعه‌یافتگی صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی در شهرستان کامیاران. مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۱

فصلنامه پژوهش‌های روستایی

تصویر ۶. مدل مفهومی چرایی توسعه‌یافتگی صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی در شهرستان کامیاران و آثار متقابل آن‌ها بر همدیگر. مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۱

فصلنامه پژوهش‌های روستایی

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج مطالعه نشان داد که باتوجه به بیان نمونه‌های مطالعه شده، محصولات باغی در منطقه از تنوع زیادی برخوردار است و از آنجا که سطح باغات از قطعات کوچکی تشکیل شده است در هر قطعه باغی حداقل چندین محصول باغی وجود دارد و این تنوع محصولات خود در بیشتر مواقع باتوجه به متفاوت بودن زمان رسیدن آن‌ها برای کشاورزان مشکل‌ساز است و این تنوع محصولات باغی سبب شده است محصولاتی که موردنیاز صنایع

تبدیلی باغی باشد، کفایت نمی‌کند و بیشتر محصولات باغی منطقه مصرف تازه‌خوری دارند و به مراکز استان‌های کرمانشاه و کردستان به بازار میوه و تره‌بار جهت فروش انتقال داده می‌شود. از جمله دلایلی که سبب این تنوع محصولات باغی در منطقه شده است، عدم رعایت الگوی کشت مناسب از سوی کشاورزان منطقه است. پژوهشگرانی همچون حسن‌بگی و همکاران (۲۰۱۹) به این موضوع اشاره کرده‌اند. در این زمینه پیشنهاد می‌شود باتوجه به اهمیت چالش الگوی کشت نامناسب و تنوع زیاد در محصولات باغی، رعایت الگوی کشت مناسب باغات مخصوصاً در

دولتی و سازمان‌های ذی‌مدخل بیشترین فراوانی و تعداد ارجاع را به خود اختصاص داده است. این صنایع در ایران از تولد تاکنون با مشکلات و چالش‌های زیرساختی و اساسی مواجه بوده و تا به امروز نیز مسیری را پیموده که گویی متولی خاصی برای این صنعت مهم و پول‌ساز در کشور وجود ندارد. چراکه بر اساس گفته‌های مصاحبه‌شوندگان و تجربه محقق هیچ‌گونه حمایت خاصی از این صنعت در شهرستان کامیاران نمی‌شود. باتوجه‌به اینکه شهرستان کامیاران مقام اول تولید توت‌فرنگی در سطح استان را دارد به دلیل عدم توجه کافی و لازم هنوز نتوانسته است جایگاه خود را حفظ نماید و سالانه به دلیل نوسانات بازار و کاهش قیمت و عوامل محیطی، توت‌فرنگی تولیدشده به دلیل فقدان صنایع تبدیلی لازم به قیمت ناچیز فروخته و در پاره‌ای از موارد دور ریخته می‌شود. یافته‌های پژوهش حاضر در این زمینه با نتایج پژوهش رحمانیان کوشکی و همکاران (۲۰۱۷) و انکوابی و همکاران (۲۰۱۹) که حمایت نکردن دولت را عاملی محدودکننده در توسعه صنایع تبدیلی دانسته‌اند، همسویی دارد. لازم به ذکر است از دیگر مفاهیم مربوط به این مقوله مشکلات مربوط به دریافت و بازپرداخت تسهیلات بانکی است. که نه تنها زمینه ایجاد صنایع و توسعه طرح‌ها را میسر نمی‌سازد بلکه به دلیل شرایط سخت پرداخت و بازپرداخت آن‌ها، راه را برای ورود به این صنعت با مشکلات جدیدی مواجه نموده است. مشکلات مربوط به تسهیلات بانکی و عدم توجه کافی به بخش صنایع تبدیلی در مطالعه رحمانیان و کوشکی و همکاران (۲۰۱۷)، احمدیان و همکاران (۲۰۱۳) و کلانتری و همکاران (۲۰۱۱) مورد تأیید و تأکید قرار گرفته است. در این زمینه پیشنهاد می‌شود توجه کافی به بخش صنایع تبدیلی و تکمیلی محصولات باغی شود تا از خام فروشی و هدررفت محصولات درجه دو و سه جلوگیری به عمل آید و در این زمینه لازم است با مدیریت اداره صنایع تبدیلی کمیته تخصصی تشکیل گردد. همچنین سیاست‌گذاران صنایع روستایی باید نظام بانکی را به رفع قوانین دست و پاگیر اداری و پرداخت به موقع اعتبارات به متقاضیان ملزم کنند. باتوجه‌به ارزش افزوده بالای فرآورده‌های باغی و نقش آن در توسعه صادرات غیرنفتی، کاهش ضایعات، کاهش بیکاری و ارزآوری، در قالب تشکیل شرکت‌های تعاونی و شرکت‌های سهامی و عضویت باغداران در آن، صنایع تبدیلی و تکمیلی به اندازه ظرفیت تأمین مواد اولیه موردنیاز احداث شود.

مدیریت ناکارآمد و ناتوان عوامل ذی‌مدخل و نبود انگیزه کافی برای سرمایه‌گذاری در صنایع تبدیلی محصولات باغی در منطقه، ریشه بروز چالش‌های مرتبط با مشکلات مدیریتی و انگیزشی هستند. بر اساس گفته‌های مصاحبه‌شوندگان، صنایع تبدیلی و تکمیلی با مسائل و مشکلات مدیریتی خاصی مواجه است به‌گونه‌ای که کمترین توجه به این بخش می‌شود، زیرا در حال حاضر خود تولید محصولات باغی مناسب و اصلاح الگوی کشت باغات مورد بی‌توجهی و غفلت مدیران ستادی و عملیاتی

اراضی که در شرف تبدیل کردن به باغات میوه هستند؛ در اراضی پایاب سدها، و لازم است بر اساس محصولات غالب در منطقه و استفاده از ارقام مناسب و پر محصول موردبررسی کارشناسان مربوطه واقع شود تا از تنوع محصولات باغی در منطقه تا حدودی جلوگیری به عمل آید و کشاورزان به سمت تولید محصولاتی بروند که صرفه اقتصادی داشته باشد. همچنین پایش مستمر سازمان جهاد کشاورزی می‌تواند در این زمینه مؤثر باشد.

بروکراسی و کاغذبازی در فرایند صدور مجوزها: رفع موانع در صدور مجوزها و کاهش بوروکراسی اداری، کوتاه کردن روال‌های اداری، حذف امروز و فردا گفتن‌های غیرضروری به ارباب‌رجوع و استفاده حداکثری از توان‌بخش خصوصی، بهره‌وری از ظرفیت‌های موجود، موضوعاتی هستند که ظاهراً تنها در حد شعار باقی مانده است. این یافته با نتایج تحقیقات انکوابی و همکاران (۲۰۱۹)، سوای (۲۰۱۷) و کارشناسان و علیزاده (۲۰۱۷) مطابقت دارد. در این زمینه پیشنهاد می‌شود که فرایند صدور مجوزها تسهیل گردد و از دخالت دادن بعضی از ادارات در این فرایند جلوگیری شود و تنها اداراتی که متولی این امر هستند در این زمینه مداخله کرده و از موازی‌کاری‌ها و دوباره‌کاری‌ها جلوگیری به عمل آید.

ریسک‌گریزی و عدم تمایل به سرمایه‌گذاری: طبق یافته‌های تحقیق و با استناد به گفته‌های مصاحبه‌شونده‌ها از جمله دلایل اصلی عدم استقبال مردم برای سرمایه‌گذاری در این حوزه خطرات و نگرانی‌های احتمالی فعالیت در زمینه فرآوری و تبدیل محصولات باغی است؛ زیرا مشکلاتی که بر سر ایجاد و فعالیت در این زمینه وجود دارد خود چالشی بزرگ و اصلی برای این صنعت است و به دلیل ریسک احتمالی در این زمینه سرمایه‌گذاران و کشاورزان تمایلی برای حضور در این حوزه را ندارند. نتایج اپنینگ و سولاندر (۲۰۱۳) و انکوابی و همکاران (۲۰۱۹) نیز این یافته را تأیید می‌کند. در این زمینه پیشنهاد می‌شود باتوجه‌به اطلاعات دریافتی از مصاحبه‌شوندگان، ریسک‌گریزی و عدم تمایل مردم به سرمایه‌گذاری در حوزه فعالیت‌های تولیدی از جمله صنایع تبدیلی محصولات باغی، احساس ترس و نگرانی از ورود به فعالیت تولیدی و به خطر افتادن سرمایه آن‌ها است. همچنین سایر سرمایه‌گذاران بومی کمتر در شهر کامیاران اقدام به سرمایه‌گذاری می‌کنند و بیشتر سرمایه‌گذاران در مراکز استان و در حوزه دلالی فعالیت می‌کنند که هیچ‌گونه تأثیری در ایجاد اشتغال و ارزش‌افزوده محصولات کشاورزی باغی ندارد. لذا پیشنهاد می‌شود جهت ترغیب این افراد برای سرمایه‌گذاری در این حوزه مشکلات احتمالی پیش روی صنایع تبدیلی و تکمیلی باغی رفع و جهت جلب سرمایه‌گذاران اقدامات مؤثر توسط سازمان‌ها و ادارات ذی‌مدخل صورت گیرد.

دومین چالش عدم ایجاد و توسعه صنایع تبدیلی در شهرستان کامیاران، ضعیف بودن حمایت‌های دولتی و سازمان‌های ذی‌مدخل است. در این زمینه مقوله ضعیف بودن حمایت‌های

در این زمینه رفع مشکلات اقتصادی مرتبط با احداث و نگهداری صنایع تبدیلی در شهرستان کامیاران که در گرو اقدامات لازم در خصوص کاهش هزینه تمام‌شده تولید است، توانمندسازی بهره‌برداران باغی، حمایت از متقاضیان سرمایه‌گذاری در این بخش، جلب مشارکت مردم در تعاونی‌ها و شرکت‌های سهامی، احیاء و بالا بردن اعتماد اجتماعی کشاورزان، و انجام اقدامات کلی در سطح ملی جهت بهبود وضعیت نامناسب اقتصادی در قالب سیاست‌های کلی برنامه‌های توسعه و در نظر گرفتن استراتژی‌های خاص برای توسعه فعالیت‌های جانبی تولید محصولات باغی و تلاش در جهت بومی‌سازی تجهیزات و تأسیسات صنایع بومی در اقدامی مؤثر با مقابله با تحریم‌های اقتصادی پیشنهاد می‌شود.

ضعف مدیریت بازاریابی و عوامل بازار، از دیگر چالش‌های مرتبط به احداث صنایع تبدیلی کشاورزی بخصوص باغی، است. چالش یادشده در قالب سه مفهوم، مشکلات مربوط به بازاریابی محصولات، وجود واسطه‌ها و دلال‌بازی و فقدان تقاضا برای محصولات درجه پایین جهت فراوری در منطقه است که مفهوم وجود واسطه‌ها و دلال‌بازی با بالاترین فراوانی و تعداد ارجاعات اهمیت بیشتری در مقایسه با کدهای دوم و سوم دارد. در این زمینه مطالعات احمدیان و همکاران (۲۰۱۳)، رحمانیان کوشکی و همکاران (۲۰۱۷)، میرزایی و همکاران (۲۰۱۲) و مطالعات حسن‌بگی و همکاران (۲۰۱۹)، چالش مذکور را عنوان کرده‌اند. در این خصوص پیشنهاد می‌شود که فرایند تولید محصول تا حلقه آخر که به دست مصرف‌کنندگان نهایی می‌رسد بازنگری و چالش‌های پیش رو به نحو احسن و متناسب با ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های منطقه مورد مطالعه، شناسایی و رفع گردد و با حمایت دولت از اتحادیه‌های و پیگیری‌های نظام‌مند نظام صنفی کشاورزان، به تدریج نقش واسطه‌ها و دلال‌ها کم‌رنگ شود و از خروج محصولات باغی منطقه از منطقه و انتقال به استان‌ها و شهرهای هم‌جوار جلوگیری به عمل آید و با ایجاد و توسعه کارگاه‌های فراوری محصولات باغی زمینه را برای تقاضای محصولات باغی درجه پایین از نظر کیفیت و مورد نیاز این کارگاه‌ها فراهم شود.

ضعف مشارکت اجتماعی یکی دیگر از چالش‌ها است. بر اساس نتایج حاصل از گفته‌های مصاحبه‌شوندگان در منطقه تعاونی‌ها به خصوص تعاونی‌های تولید از عملکرد بسیار نامناسبی برخوردار هستند که در تأمین حداقل نیازهای اعضای خود ناتوان هستند و تعاونی‌های پس از تشکیل عملاً فعالیت قابل توجهی مطابق با اساسنامه و اهداف خود انجام نمی‌دهند و به دلیل ضعف مدیریتی و اختلافات درونی تاکنون نتوانسته‌اند اقدامات چشمگیری در زمینه فعالیت‌های تولیدی کشاورزی و به خصوص صنایع تبدیلی کشاورزی انجام دهند و در اکثر مواقع هیچ برنامه‌ای برای فروش محصولات کشاورزی و فراهم نمودن زیرساخت لازم برای فراوری آن‌ها ندارند. به تبع موارد مذکور مردم منطقه

شده است چه برسد به فرآوری محصولات باغی، چرا امروزه توجه خاصی به بخش زراعت می‌شود و دیگر بخش‌های کشاورزی مورد غلت واقع شده‌اند؟ از طرف دیگر هیچ‌گونه مشوق و انگیزه‌ای برای وارد شدن در این حرفه وجود ندارد و امروز موانع زیادی در این زمینه شامل نبود تسهیلات ارزان‌قیمت، موانع قانونی و غیره وجود دارد که کشاورزان و سرمایه‌گذاران هیچ انگیزه‌ای برای وارد شدن در این حوزه را ندارند. نتایج مطالعات مرادی و همکاران (۲۰۱۶)، کارشناسان و عزیزاده (۲۰۱۷)، میرزایی و همکاران (۲۰۱۲)، حسن‌بگی و همکاران (۲۰۱۹)، کازونگو و تانگروه (۲۰۱۴) و بهزاد نسب (۲۰۱۶)، عامل مدیریت را به‌عنوان چالش مؤثر پیش روی این صنعت عنوان کرده‌اند. در این زمینه پیشنهاد می‌شود مدیران ذی‌مدخل در بخش صنایع تبدیلی و تکمیلی محصولات کشاورزی، از شرایط لازم مدیریتی و دانش تخصصی در این حوزه برخوردار باشند و بستر لازم را برای تشویق تولیدکنندگان محصولات باغی و سرمایه‌گذاران را فراهم آورند و سعی نماید با مطالعه کارشناسی شده و رفع مشکلات پیش روی احداث و توسعه صنایع تبدیلی در استان و شهرستان کامیاران و ایجاد مشوق‌های انگیزشی، موانع پیش رو را رفع نمایند.

عامل مشکلات ساختاری و برنامه‌ریزی: بر اساس گفته‌های مصاحبه‌شوندگان در سطح شهرستان زیرساخت‌ها و فناوری لازم برای احداث صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی وجود ندارد و یکی از موانع اصلی در ایجاد و گسترش صنایع تبدیلی کشاورزی نبود زیرساخت و تکنولوژی قابل دسترس و به‌صرفه است. مفهوم دیگر در این مقوله فقدان شرکت‌های سرمایه‌است که این مفهوم بر اساس یافته‌های حاصل از پژوهش نشان می‌دهد که هیچ نوع شرکت سرمایه‌گذاری در سطح استان و شهرستان وجود ندارد که بتواند در این زمینه سرمایه‌گذارهای لازم را انجام دهد. در مطالعات حسن‌بگی و همکاران (۲۰۱۹) و مرادی و همکاران (۲۰۱۶) به این عامل در مشکلات مربوط به صنایع تبدیلی و تکمیلی اشاره شده است. در این زمینه پیشنهاد می‌شود که به‌منظور رفع این معضل، برنامه‌ریزی با رویکرد آینده‌نگر می‌تواند مؤثر باشد. در این زمینه، فراهم نمودن زمینه ایجاد زیرساخت‌ها، ورود تکنولوژی‌های لازم در این زمینه و جذب سرمایه‌گذاران داخلی استان و استان‌های هم‌جوار و مهم‌تر از همه تسهیل در ایجاد کارگاه‌های کوچک صنعتی با توجه به میزان موجود محصولات باغی در روستاها.

عامل مشکلات اقتصادی مرتبط با احداث و نگهداری صنایع تبدیلی که دربرگیرنده سه مفهوم عدم صرفه اقتصادی، عدم توان مالی بهره‌برداران برای احداث صنایع تبدیلی، وضعیت نامناسب اقتصادی و تجارت خارجی است. در مطالعات حسن‌بگی و همکاران (۲۰۱۹)، احمدیان و همکاران (۲۰۱۳)، کارشناسان و عزیزاده (۲۰۱۷)، اپنینگ و سولاندر (۲۰۱۳) و سوای (۲۰۱۷) نیز به این عامل به‌عنوان یکی از چالش‌های مهم اشاره شده است.

و به‌خصوص اعضای تعاونی‌های به‌صورت کامل، اعتماد اجتماعی خود را نسبت به تعاونی‌ها از دست داده‌اند و به همین دلیل ضعف مشارکت اجتماعی یکی از چالش‌های اساسی در عرصه صنایع تبدیلی کشاورزی در منطقه مورد مطالعه است. که با نتایج مطالعه خدایی استیاری و همکاران (۲۰۱۸) و کارشناسان و علیزاده (۲۰۱۷) مطابقت دارد. در این زمینه پیشنهاد می‌شود جهت تقویت روحیه مشارکت و تمایل مردم به فعالیت تولیدی در این زمینه، تعاونی‌های تولیدی فعال و نیمه فعال در منطقه، اقدام به شفاف‌سازی فعالیت تعاونی نمایند و با سرمایه‌های موجود این تعاونی‌ها و یا ایجاد تعاونی جدید یا شرکت‌های سهامی با استفاده از سرمایه‌های محدود کشاورزان خرده‌پا، اقداماتی در زمینه ایجاد صنایع تبدیلی باغی صورت گیرد.

در نهایت عامل سال‌آوری محصول و عدم کفایت مواد اولیه مورد نیاز صنایع تبدیلی، که شامل مفاهیم کمبود مواد اولیه مورد نیاز به دلیل عوامل طبیعی و مصرف محصولات به‌صورت تازه خوری بوده است. نتایج مطالعات خدایی استیاری و همکاران (۲۰۱۸)، حسن‌بگی و همکاران (۲۰۱۹)، مرادی و همکاران (۲۰۱۶)، نتایج مورد نظر را تأیید می‌نمایند. در خصوص سال‌آوری و عدم کفایت مواد اولیه مورد نیاز برای ایجاد صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی، پیشنهاد می‌شود بر اساس میانگین تولید سالانه محصولات باغی و بخشی از آنکه می‌تواند برای صنایع تبدیلی و تکمیلی مورد استفاده قرار گیرد، جهت توسعه زیرساخت، امکانات و تسهیلات لازم، برای ایجاد و توسعه کارگاه‌های کوچک خانگی در روستا، برنامه‌ریزی‌های لازم اعمال شود.

در یک نگاه مقایسه‌ای بین جوامع آماری مختلف مطالعه نیز نتایج حاکی از آن بود که کشاورزان بیشتر به موانع اقتصادی و کمبود مواد اولیه اشاره داشتند و با توجه به مشکلات مالی که داشتند، پاسخ‌های آن‌ها قابل توجه است. سرمایه‌گذاران بیشتر به موانعی مانند فقدان انگیزه، ریسک بالای سرمایه‌گذاری، بوروکراسی اداری و فرایند سخت صدور مجوزها و عدم حمایت دولت اشاره داشتند که با توجه به موقعیت آن‌ها به نظر امنیت و تسهیل سرمایه‌گذاری، مهم‌ترین دغدغه آن‌ها به شمار می‌رود. کارشناسان اما بیشترین موانع را در مدیریت و برنامه‌ریزی ضعیف، مشارکت اجتماعی پائین کشاورزان، عدم رعایت الگوی کشت مناسب توسط کشاورزان و مشکلات مرتبط با بازاریابی محصولات کشاورزی می‌دانستند.

تشکر و قدردانی

بنا به اظهار نویسنده مسئول، مقاله حامی مالی نداشته است.

References

- Agricultural Jihad Organization of Kurdistan. (2019). Statistical Report of agricultural status, available online on: <https://kurdistan.mporg.ir/Portal/View/Page.aspx?PageId=8285e2c1-237a-4a32-a236-f3aa4f36a179&t=28>
- Ahmadian, M., Ghanbari, Y., Aslani Sangdeh, B., & Azizi, H. (2013). Identification and analysis of factors affecting the underdevelopment of agricultural conversion and complementary industries (Case study: Marvdasht city) *Journal of Rural Research and Planning, Journal of Research and Rural Planning*, 2(4), 125-152.
- Ampadu-Ameyaw, R., & Omari, R. (2015). Small-Scale Rural Agro-processing Enterprises in Ghana: Status, Challenges and Livelihood Opportunities of Women. *Journal of Scientific Research & Reports*, 6(1), 61-72.
- Apeaning, R. W., & Thollander, P. (2013). Barriers to and driving forces for industrial energy efficiency improvements in African industries—a case study of Ghana's largest industrial area. *Journal of Cleaner Production*, 53, 204-213.
- Asghari Lafmajani, S., Badakhsh, Y., & Farhadi, V. (2013). A Study of the Problems and Challenges of Rural Industry Development (Case Study: Landeh Villages, Kohgiluyeh County), Abstracts of the National Conference on Rural Development, Gilan
- Baniasadi, M., Mozafari, L., & Balali, H. (2020). Investigating the effect of investment and improving the business environment on the employment of agricultural-related conversion and complementary industries in Hamadan province, National Conference on Agricultural Industry and Commercialization, 1-8.
- Behzad Nasab, J. (2016). Investigating the status and challenges of food and beverage processing industries with emphasis on agricultural processing industries in Iran. International Conference on New Research in Agricultural Sciences and Environment, pp. 19-1.
- Deputy for Entrepreneurship Development and Employment. (2018). Business Development Plan and Sustainable Employment. Ministry of Cooperatives, Labour, and Social Welfare. Available online on: https://karafarini.mcls.gov.ir/icm_content/media/image/2019/03/264730_orig.pdf
- Bitsch, V. (2005). Qualitative research: A grounded theory example and evaluation criteria. *Journal of agribusiness*, 23(345-2016-15096), 75-91.
- Eghbali, J., Asadi, A., & Shaban Ali fami, H. (2019). Investigating the problems of developing conversion and complementary industries in the agricultural sector in the city of Frieden, *Quarterly Journal of Rural Research*, 9(3), 375 - 360.
- Eghbali, J., Kalantari, Kh., & Motiei, N. (2016). The role of conversion and complementary industries in the development of agriculture and sustainable food security. Third National Conference of Student Scientific Associations of Agriculture and Natural Resources, Campus of Agriculture and Natural Resources, University of Tehran.
- Hassan bagi, A.R., Alibaygi, A.H., Athari, Z. (2019). Problem-finding of Rural Food-Processing Industries in Kaboudarhang Township to Rural Entrepreneurship Development. *Journal of Entrepreneurship in Agriculture*, 5 (4): 105-116.
- International Trade Administration. (2019). Tanzania - Agro-Processing | export.gov. Retrieved 3 December 2019, from <https://www.export.gov/article?id=Tanzania-Agro-Processing>.
- Farahani, H., Hosseinzadeh A., & Nasrin, S. (2017). The role of establishing agricultural conversion and complementary industries on the economic sustainability of villages. *Journal of Rural Research*, 3(7), 1-10.
- Izadi, N., & Hayati, D. (2013). Structures affecting accurate agricultural knowledge: A case study of members of Shiraz urban consulting services companies, *Iranian Journal of Agricultural Development and Education*, 2, 47 - 35.
- Kalantari, Kh., & Levai Adriani, R. (2017). Identify and explain the challenges facing rural production cooperatives in Iran using a fundamental theory approach. *Journal of Cooperatives and Agriculture and Agriculture*, 5 (17), 51-33.
- Kalantari, Kh., Rahnama, Movahed Mohammadi, H. (2011). Factors promoting and preventing the creation and development of conversion industries in North Khorasan province. *Journal of Agricultural Economics and Development*, 18 (70), 19-37.
- Karami, A., Faryabi, M., & Ahmadvand, M. (2020). Analysis of the Consequences of Establishing Transformation and Complementary Industries in the Agricultural Sector Case: Central Part of Jiroft County, *Quarterly Journal of Space Economics and Rural Development*, 8(28), 223-238.
- Karamshahy, S. (2011). The Feasibility Of Establishing Conversion And Complementary Industries For Achieving Economic Development In Rural Areas, Case Study: Zarin Dasht County Of Dareshahr Township. (Unpublished Doctoral Dissertation) Zanzan University, Iran.
- Karshenasan, A., & Alizadeh, M. (2017). Challenges and opportunities of entrepreneurship development in horticultural processing industries (Case study of North Khorasan province). *Journal of Entrepreneurial Strategies*, 2(6), 44-50.
- Kazungu, M., & Guuroh, R. T. (2014). Assessing the potential of non-farm and off farm enterprises in spurring rural development in Uganda. *International Journal of Agricultural policy and research*, 2(5), 198-202.
- Keding, G. B., Schneider, K., & Jordan, I. (2013). Production and processing of foods as core aspects of nutrition-sensitive agriculture and sustainable diets. *Food security*, 5, 825-846.
- Khodayi steyar, H., Raheli, H., Kohestani, H., & Shojai mazdi, H. (2018). The Analysis of Obstacles and Problems of Processing and Complementary Agricultural Industry Units in villages Sari County. *Rural Development Strategies*, 5(4), 455-467.
- Mirzaei, A., Asadi, A., & Tahmasebi, M. (2012). Barriers to the development of small and medium enterprises of rural entrepreneurs in Khuzestan province, *Quarterly Journal of Entrepreneurship Development*, (2) 4, 165-181.
- Mohammadi, A., Rokanuddin Eftekhari, A., & Portaheri, M. (2021). Analysis of capacity management of conversion and complementary industries in rural areas of Zirkuh city. *Space Economics and Rural Development*, 9(1), 96-113.

- Moradi, Kh., Agahi, H., Zarafshani, K., & Papzan, A. (2016). Qualitative Analysis of Challenges Facing Fruit Processing Industries in Kermanshah Province Using NVivo Softwar, *Journal of Rural Research*, 6(3), 483-514.
- Nkwabi, J., Mboya, L., Nkwabi, J., & Nkwabi, J. (2019). A Review of The Challenges Affecting The Agroprocessing Sector In Tanzania. *Asian Journal of Sustainable Business Research*, 1(2), 68-77.
- Olamide, E., Ogujiuba, K., & Maredza, A. (2022). Exchange rate volatility, inflation and economic growth in developing countries: Panel data approach for SADC. *Economies*, 10(3), 67.
- Omani, A., Salmanzadeh, S. (2014). Identifying the effective factors on innovation management in conversion and complementary industries of livestock products in rural areas of Khuzestan province. *Village and Development*, 6 (4), 121-141.
- Onu, M.E., & Ekine, D.I. (2009). Critical challenges to small-scale rural business firms: A case study of poultry farm enterprise in Ido LGA, Oyo State. *Asia-Pacific Journal of Rural Development*, 19(2), 143-166.
- Papzan, A., & Shiri, N. (2013). Investigating obstacles and problems in the development of organic agriculture. *Journal of Space Economics and Rural Development*, 1(1),113-126.
- Poor-ramazan, L., & Akbari, Z. (2015). The effects of creating conversion and complementary industries in the agricultural sector on rural economy: a case study; Central part of Rasht city, *Quarterly Journal of Space Economics and Rural Development*, 3(4), 164-145.
- Radfar, R., & Teymouri, M. (2011). A Study of the Experiences of Selected Countries in the Food Industry in Iran, Publications of the Institute for Planning Research, Agricultural Economics and Rural Development.
- Rahmanian Koushkaki, M., Mahdavi Hajiloui, M., & Khaledi, Sh. (2017). Analysis of driving factors and obstacles to the development of rural entrepreneurship with emphasis on conversion and complementary industries in the studied agricultural sector: Camphiroz sector (Marvdasht city). *New Attitudes in Human Geography*, 9(1), 53-70.
- Sundar, K., & Srinivasan, T. (2009). Rural industrialisation: challenges and proposition. *Journal of Social Sciences*, 20(1), 23-29.
- Swai, M. (2017). Factors affecting the growth of small and medium agro-processing firms in Tanzania: a case of sunflower oil processors in Dodoma. Masters. The University of Dodoma.
- Taherkhani, M. (2003). Recognition of effective factors in rural-urban migration with more emphasis on the migration of rural youth (Qazvin province (. *Modares Journal of Humanities*, 6(2), 41-60.
- World Health Organization. (2016). Mar. Published online 2016, 1Feb, 228-229.

